

Van Beek Jozefien, 'Waarom is het niet altijd kermis? - John Körmeling gooit het raam van LLS Paleis in Antwerpen wijd open'. www.standaard.be, 20 June 2020.

INTERVIEW JOHN KÖRMELING

'Waarom is het niet altijd kermis?'

De Nederlandse architect en kunstenaar John Körmeling gooit het raam van LLS Paleis in Antwerpen wijd open. Letterlijk. 'Laten we alles openbreken.'

Jozefien Van Beek

Zaterdag 20 juni 2020 om 3.25 uur

John Körmeling: 'Corona kwam me goed uit. We konden op ons gemak uitzoeken hoe we mijn idee konden aanpakken'. © Jan Rosseel

Het meest beroemd én berucht is John Körmeling voor het draaiende huis dat hij bouwde op een rotonde in Tilburg. Minstens even spectaculair: zijn reuzenrad voor auto's en het Nederlandse paviljoen op de wereldtentoonstelling in Shanghai dat hij vormgaf als een pret-park attractie. In België is hij vooral bekend van zijn knalgele strand-paviljoen in Knokke en zijn *Artiesteningang*, een publieke toegang tot het Middelheimpark die eruitziet als een tankstation uit de jaren 50.

Stella Lohaus nodigde hem uit om in de ruimte voor actuele kunst LLS Paleis in Antwerpen tentoon te stellen. Maar Körmeling zou Körmeling niet zijn als hij die vraag niet omhoog naar iets totaal onverwachts. Hij huurde een bouwbedrijf in om het 400 kilogram wegende glazen vitrineraam uit de gevel te tillen en er een ander raam weer in te zetten, op wieltjes, zodat het helemaal kan openklappen naar binnen.

Showroom

'Terwijl ik zat na te denken over wat ik hier moest tonen, raakte ik gefixeerd op dat raam', zegt Körmeling. 'Het is heel groot. Je kan vanop straat al zien wat er binnen tentoongesteld wordt. Zo hoort het ook. Denk bijvoorbeeld aan de Sandbergvleugel van het Stedelijk Museum Amsterdam. Dat is het beste ontwerp ooit voor een tentoonstellingsruimte: het is een showroom. Op straat kan je kijken en beslissen of je het de moeite vindt om naar binnen te gaan.'

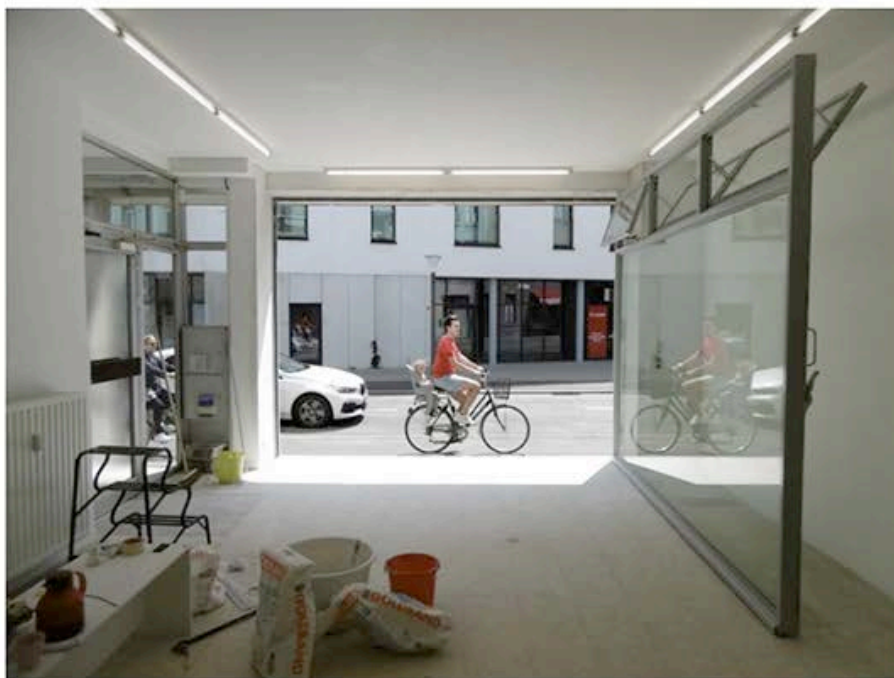
*'Het is gek dat er in Antwerpen geen brug is
over de Schelde. Je moet altijd een brug
kiezen, nooit een tunnel'*

'Maar ondanks het grote raam in LLS, kun je er amper binnen met spullen omdat de deur en gang zo smal zijn. Grote beeldhouwwerken raken niet door de deur, je moet je kunst aanpassen. Dus dacht ik: dat raam moet eruit! Mijn eerste idee was puur conceptueel: ik haal het glas eruit, draai het om en stop het er weer in. Er zou natuurlijk niets te zien zijn, maar ik vond het een mooi idee. Maar omdat ik zo het probleem niet oploste, besloot ik om het volledige raam naar binnen te laten draaien.'

Alleen: hij kreeg zijn plan niet op tijd uitgevoerd voor de opening van de tentoonstelling. En toen kwam corona. 'Dat kwam me eigenlijk heel goed uit. (*lacht*) Plots konden we op ons gemak uitzoeken hoe we het moesten doen. Covid-19 is natuurlijk een hoop ellende, maar ik had er mazzel mee. Dat de ruimte nu extra geventileerd kan worden, is mooi meegenomen.'

Als het raam helemaal openstaat, lijkt de vloer van de kunstruimte, die hoger ligt dan het trottoir, op een podium. Dat gaf Stella Lohaus en John Körmeling het idee om op de opening op zondag 21 juni een free podium te organiseren. Verschillende kunstenaars tekenden al present. 'Zo kun je ineens ook de hele buitenruimte gebruiken: het publiek staat op straat.'

Beter in de hoogte

In LLS Paleis Antwerpen verving Körmeling het vitrineraam door een exemplaar op wieltjes dat helemaal kan openklappen. © rr

De straat vindt Körmeling even interessant als het museum. Ooit maakte hij een pijl van knipperende lichtjes met daarbij het woord 'gratis'. Die hing hij op zodat de pijl niet naar het museum wees, maar naar buiten. Wie het museum binnenging, kreeg een kaartje om het weer te mogen verlaten: '*Museum Austrittskarte. Für draussen.*'

Al wordt er op straat ook veel geknoeid volgens Körmeling. In 1992 plaatste hij een advertentie om stedenbouwkundigen uit te dagen voor een ontwerpduel bij hem thuis. 'Ik ben ervan overtuigd dat ik beter ben dan jullie', stond erin te lezen. En: 'Koffie gratis.'

Wat vindt hij van de stadsplanning van Antwerpen? 'Heel gek dat er geen brug is over de Schelde. Je moet altijd een brug kiezen, nooit een tunnel. Niets is duurder dan gaten graven en het is ook gevaarlijker. De voetgangerstunnel is historisch en mooi, maar het prachtige van een brug is dat je de stad al van ver ziet liggen. Denk aan Brooklyn Bridge. Stel je voor dat dat een tunnel was. Daar ga je toch niet lopen, gezellig door een tunnel?'

De Artiesteningang in het Middelheimmuseum. © Wim Kempenaers

'Je kan altijd beter in de hoogte gaan. Kijk naar Wuppertal met hun zweeftrein, een sigaar die aan rails in de lucht hangt. Hij gaat met de rivier mee, over bruggen heen, en laat kruispunten allemaal onder zich. Dat is het mooiste wat er bestaat. Bovendien is het een feest om erin te rijden, het is een kermisattractie. Om zulke redenen gaan mensen naar de kermis, maar in Wuppertal heb je die niet nodig. Waarom zou je alle dingen die zo fijn zijn aan de kermis – het feestelijke, mooie ruimtes, plezier en beweging – gescheiden houden van een stad? Waarom wordt diezelfde sensatie van ruimte niet ontworpen in de stad? Waarom is het niet altijd kermis?'

Dat is exact wat Körmeling deed met *Happy Street*, zijn paviljoen voor de werelddtentoonstelling in Shanghai in 2010. Het was een baan in de vorm van een acht, waar hij miniatuurversies van belangrijke Nederlandse gebouwen aan hing. Bezoekers konden langs onder meer een woning van Rietveld, het smalste huisje van Amsterdam en de Van Nellefabriek wandelen. Het werd het drukstbezochte paviljoen op de expo. '*Happy Street* is een andere vorm van hoogbouw', zegt Körmeling. 'Normaal hoort bij hoogbouw een lift, maar nu er wereldwijd een pandemie heerst, kan samen in de lift staan dodelijk zijn. Plots lijkt de wandeling in openlucht die je bij *Happy Street* maakte om de hoogbouw te bereiken, heel zinvol.'

'Waarom moet alles toch altijd zo opgesloten en introvert? Waarom stoppen mensen zich zo weg in een donker, vochtig hol, gewoon omdat ze daar privacy hebben? Je kan alles toch ook opengooien? Dat is misschien wel wat ik hoop als mensen mijn werk zien: dat ze zich vrij voelen om hun gevel eruit te slaan.'

John Körmeling, 'Open raam LLS Paleis', 21 juni tot 5 juli in LLS Paleis.